

Státní okresní archiv Klatovy

Místní školní rada Břežany

1893–1950

Inventář

EL NAD č.: 1527

AP č.: 587

Eva Ulrichová

Klatovy 2016

Obsah

Úvod:

| | |
|--|---|
| I. Vývoj původce archiválií | 3 |
| II. Vývoj a dějiny archivního fondu | 5 |
| III. Archivní charakteristika archivního fondu | 5 |
| IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu | 5 |
| V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky | 6 |
| Seznam použitých pramenů a literatury | 7 |
| Příloha: Seznam použitých zkratk | 8 |
| Inventární seznam | 9 |

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Místní školní rady se zřizovaly na základě zákona č. 48/1868 ř. z., kterým byla vydána pravidla o postavení školy k církvi. Dohlížely na dodržování školských zákonů a nařízení vyšších školských úřadů, na školní docházku a na chování žáků. Dále se staraly o finanční i věcné potřeby školy, včetně školních budov i pozemků. Členové místní školní rady se volili ze zástupců školy, obce a náboženských společností. Volební období trvalo tři roky.

Obec Břežany náležela až do konce školního roku 1892–1893 ke školní obci Malý Bor. Již v roce 1862 vyjednávali zastupitelé obce s Místní školní radou v Malém Boru o vyškolení obce z Obecné školy Malý Bor. Jelikož nedošlo k souhlasu o vyškolení, tuto žádost obec Břežany v roce 1871 obnovila, ale až v roce 1877 byla ustanovena komise, která vykonala místní šetření a na jejímž základě uznala c. k. okresní školní rada ve Strakonících potřebu školy v Břežanech. Výnosem ze dne 27. července 1877 bylo však nařízeno pouze zřízení zimního vyučování v Břežanech. V roce 1878 žádala obec Břežany alespoň o zřízení stále expozitury, ale ani této žádosti nebylo vyhověno. Další žádost o zřízení samostatné dvoutřídní obecné školy v Břežanech předložilo obecní zastupitelstvo obce Břežany c. k. okresní školní radě ve Strakonících dne 10. ledna 1892. Po ročním úředním jednání povolila c. k. zemská školní rada výnosem ze dne 25. února 1893 zřízení této školy. Na základě tohoto výnosu nařídila dne 23. dubna 1893 c. k. okresní školní rada ve Strakonících představenstvu obce Břežany, aby na schůzi obecního zastupitelstva zvolila tři členy a dva náhradníky pro místní školní radu v Břežanech. Dne 1. května 1893 vykonali zvolení členové, za přítomnosti předsedy c. k. okresní školní rady a c. k. okresního hejtmána ve Strakonících Vladimíra Soukupa, předepsaný slib. Tím byla první místní školní rada ustanovena.

Prvotním úkolem místní školní rady bylo najmout dvě učebny pro školu v Břežanech. Pro první třídu byla najatá místnost u Matěje Kyliana, chalupníka čp. 11 a pro druhou třídu místnost u Františka Řezáče, krejčího a chalupníka čp. 7. Roční nájem za každou místnost činil 40 zlatých. Pro řídicího učitele Antonína Urbana najala místní školní rada místnost u Františka Šaška, rolníka čp. 47 rovněž za 40 zlatých ročně. Škola byla zařazena do čtvrté třídy učitelských platů.

Další činností místní školní rady bylo najít vhodný stavební pozemek pro stavbu nové školní budovy. Na základě komisionálního řízení, které dne 21. května 1893 nařídila c. k. okresní školní rada ve Strakonících, byla pro stavbu školní budovy schválena parcela č. 2287/1 v Břežanech. Místní školní rada zadala vyhotovit potřebné plány a rozpočet staviteli Danielu

Mayerovi z Horažďovic a nechala vypsát veřejnou dražbu na veškeré stavební práce. Stavba školní budova byla zadána Václavu Benediktovi, stavebnímu mistru z Horažďovic za 10042 zlatých, který zahájil její provedení v dubnu 1894. Dne 26. října 1895 proběhla kolaudace nové trojtřídní školní budovy a od 28. října 1895 se zde začalo vyučovat.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k rozpuštění místních školních rad k 31. 12. 1920 vládním nařízením č. 605/1920 Sb., o místních radách školních a o místních výborech školních (pro školy menšinové). Nové místní školní rady a místní školní výbory (pro menšinové školy) byly voleny k 1. 1. 1921. Funkční období bylo čtyřleté, náplň činnosti zůstala stejná. Přímý dozor nad činností rady vykonávali okresní a zemští školní inspektoři.

Místní školní rada v Břežanech byla zvolena podle tohoto nařízení již den 20. prosince 1920. V dalších letech probíhaly pravidelně volby do místní školní rady dle platných zákonů.

V období okupace bylo vládním nařízením č. 115/1941 Sb., o složení místních (újezdních) školních rad ustanoveno, že členy místní školní rady jmenoval přednosta okresního úřadu. Tak tomu bylo i v Břežanech, kde byli 20. července 1941 jmenováni noví členové místní školní rady. K další změně došlo v roce 1943, kdy se nařízením ministra školství č. 302/1943 Sb., o místní školské správě zrušily místní školní rady. Jejich pravomoc přešla na starostu obce v sídle školní rady nebo mohl být jmenován jiný člen obecní rady, v případě potřeby i jiná osoba (pověřený představený školní obce). Podle tohoto nařízení bylo dne 12. března 1944 provedeno vyúčtování za rok 1943 a veškerá místní školní správa byla předána Františku Nováčkovi jako představenému školní obce a Františku Březinovi jako zástupci školy.

K obnovení místních školních rad v roce 1945 došlo na základě výnosu MŠO č. 96/1945 (pokyny o úřadování školních úřadů (orgánů) místní, okresní a zemské správy). Jejich činnost se řídila vládním nařízením z roku 1920. V Břežanech byla zvolena nová místní školní rada, která den 16. června 1946 složila slib před Karlem Němcem, ředitelem měšťanské školy v Horažďovicích, který byl k tomuto pověřen Okresním školním výborem ve Strakonících.

Činnost místních školních rad zanikla zákonem č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, podle kterého byly od 1. ledna 1950 zrušeny školní obce. Jejich práva a závazky přešly na stát a finanční prostředky se staly součástí rozpočtu místního národního výboru v obci, v níž měla škola sídlo.

Dne 4. dubna 1950 Místní školní rada v Břežanech na své poslední schůzi schválila účty za rok 1949 a odeslala je Okresnímu národnímu výboru v Horažďovicích.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Dochované archiválie se pravděpodobně po celou dobu existence místní školní rady nacházely v budově školy. Do archivu byly předány společně s archiváliemi školy dne 25. 5. 1956 - přír. č. 100/56 Národní školou Břežany. Archivní fond Místní školní rada Břežany EL NAD 1527 byl v roce 1998 vyčleněn z archivního fondu Základní devítiletá škola Břežany EL NAD 1255.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah fondu je 1893–1950. Jazykem archiválií je čeština. Po fyzické stránce jsou archiválie poškozeny prachem. Celkový rozsah fondu činí 0,13 bm.

Při zpracování fondu byly v jeho knihách nalezeny spisy (0,01 bm) z let 1893–1896, které byly uloženy do kartonu a tak došlo k navýšení běžných metrů fondu z původních 0,02 bm na 0,13 bm.

V archivním fondu se nedochovaly podací protokoly po roce 1929, ani jiné archiválie.

Při pořádání fondu nebyla provedena žádná vnitřní skartace.

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 a jeho Dodatku čj. SOAP/006-1300/2014, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze čj. AS/1-2-2020/99.

Pro uspořádání archiválií daného archivního fondu bylo použito následující pořádací schéma:

I. Úřední knihy

II. Spisový materiál

a) Registraturní pomůcky

b) Spisy

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond obsahuje knihy zápisů ze schůzí z let 1893–1950, které obsahují složení místní školní rady a její činnosti v daných volebních obdobích. V knize inv. č. 1 byl veden i podací protokol z let 1893–1929.

Spisy obsahují úřední korespondenci s c. k. okresní školní radou ve Strakonících z let 1893–1896, která se týká zřízení Obecné školy v Břežanech, žádosti o subvenci na stavbu školní budovy a jejího zamítnutí, oznámení o provedení kolaudace školní budovy a kolaudační protokol, žádost o zaknihování školy a její vyřízení.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond zinventarizovala v roce 2015 a archivní pomůckou opatřila v roce 2016 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 19. 2. 2016

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

SOKA Klatovy. *Základní devítiletá škola Břežany*. EL NAD 1255.

SOKA Klatovy. *Archiv obce Břežany*. EL NAD 721.

SOKA Klatovy. *Místní národní výbor Břežany*. EL NAD 19.

Říšský zákoník (Reichsgesetzblatt). Vídeň: c. k. dvorní a státní tiskárna, 1868.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1920.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1941.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1943.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé. Praha: Státní tiskárna, 1949.

Věstník ministerstva školství a osvěty. Praha: Státní nakladatelství, 1945.

JANÁK Jan, HLEDÍKOVÁ Zdeňka, DOBEŠ Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

TOPINKA, Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů, *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, č. 2.

Příloha: Seznam použitých zkratek

| | |
|-------------|--|
| AP | archivní pomůcka |
| AS | archivní správa |
| bm | běžný metr |
| c. k. | císařský-královský |
| čj. | číslo jednací |
| EL NAD | evidenční list Národního archivního dědictví |
| evid. jedn. | evidenční jednotka |
| inv. č. | inventární číslo |
| kar | karton |
| MŠO | Ministerstvo školství a osvěty |
| MŠR | místní školní rada |
| MV | ministerstvo vnitra |
| OŠR | okresní školní rada |
| přír. č. | přírůstkové číslo |
| roč. | ročník |
| ř. z. | říšský zákoník |
| Sb. | sbírka zákonů |
| SOAP | Státní oblastní archiv v Plzni |
| SOkA | státní okresní archiv |
| ukn | úřední kniha |

Inventární seznam

| Inv. č. | Obsah | Časový rozsah | Evid. jedn. č. |
|---------------------------------|----------------------------|---------------|----------------|
| I. Úřední knihy | | | |
| 1 | Zápisy ze schůzí | 1893–1929 | ukn 1 |
| | Podací protokol | 1893–1929 | |
| 2 | Zápisy ze schůzí | 1929–1950 | ukn 2 |
| II. Spisový materiál | | | |
| a) Registraturní pomůcky | | | |
| | Podací protokol | 1893–1929 | viz ukn 1 |
| b) Spisy | | | |
| 3 | Úřední korespondence s OŠR | 1893–1896 | kar 1 |

| | |
|-------------------------------|---|
| Název archivní pomůcky: | Místní školní rada Břežany |
| Značka archivního fondu: | MŠR Břežany |
| Časové rozmezí: | 1893–1950 |
| Počet evidenčních jednotek: | 3 (2 úřední knihy, 1 karton) |
| Počet inventárních jednotek: | 3 |
| Rozsah v bm: | 0,13 |
| Stav ke dni: | 19. 2. 2016 |
| Zpracovatel archivního fondu: | Eva Ulrichová |
| Zpracovatel archivní pomůcky: | Eva Ulrichová |
| Počet stran: | 11 |
| Počet exemplářů: | 4 |
| Schválil: | Mgr. Pavel Havlovič dne 19. 2. 2016 – čj. SOAP/040-0269/2016 |